

Littafin Daniyel - Lamba Saba'in

*Daga Tsofaffin Alluna zuwa Nauyin da ke kanmu a Zamanin Yanzu:
Bayyanar Tafiya Alkawari*

Jeff Pippenger
2024-02-03

Sa'ad da Ubangiji ya shiga alkawari da Isra'ila ta dā, Ya ba da alluna biyu a matsayin tushe da alamar dangantakar alkawarin. Allunan nan biyu kuma sun nuna nauyin da ke kan Isra'ila ta dā na gabatar wa duniya da shaida mai rai game da allunan biyu. Sa'ad da Ubangiji ya shiga alkawari da Isra'ila ta zamani, Ya ba da alluna biyu a matsayin tushe da alamar dangantakar alkawarin. Allunan nan biyu kuma sun nuna nauyin da ke kansu na gabatar wa duniya da shaida mai rai game da dukan alluna huɗu.

An ba Isra'ila ta dā ta zahiri alluna biyu ɗin nan ne jim kaɗan bayan da Allah ya kuɓutar da su daga bautar zahiri ta kangin Masar, ya kuma wuce da su ta cikin abin takaicin ƙetare Bahar Maliya. Tsawon lokacin da Isra'ila ta dā ta zahiri ta yi a kangin bautar an ayyana shi a fili cikin annabci cewa shekara ɗari huɗu da talatin ne, kuma a lokacin da suke cikin wannan kangi Isra'ila ta dā ta zahiri ta manta, ta kuma daina kiyaye Asabar ta yini na bakwai.

An ba Isra'ila ta zamani ta ruhaniya alluna biyu ne nan da nan bayan Allah ya kuɓutar da su daga bautar ruhaniya ta kangin Katolika, ya kuma kawo su ta cikin babban abin takaici na 1844. An riga an fayyace tsawon lokacin da Isra'ila ta zamani ta ruhaniya ta yi cikin kangi a cikin annabci a matsayin shekaru dubu ɗaya da ɗari biyu da sittin, kuma a lokacin da take cikin kangi Isra'ila ta zamani ta ruhaniya ta manta, ta kuma daina kiyaye Asabar ta rana ta bakwai.

A cikin tarihin nan da kansa, a lokacin da Allah ya ba Musa alluna biyu domin ya kai wa Isra'ila ta dā, ɗan'uwansa Haruna kuma yana yin siffar zinariya ta maraƙi. Alluna biyu na Dokoki Goma suna bayyana cewa Allah Allah ne mai kishi, kuma kishinsa yana bayyana ne musamman a kan bautar gumaka; kuma sa'ad da Musa ya sauko daga dutsen, Isra'ila ta dā tana rawa tsirara kewaye da siffar zinariya da wanda aka zaɓa ya zama kakakin Allah ne ya ƙera.

Sai Musa ya faɗa wa Haruna dukan maganganun Ubangiji wanda ya aike shi, da kuma dukan alamu waɗanda ya umarce shi da su. Sai Musa da Haruna suka tafi, suka tattara dukan dattawan 'ya'yan Isra'ila. Sai Haruna ya faɗi dukan maganganun da Ubangiji ya faɗa wa Musa, ya kuma yi alamun a gaban jama'a. Fitowa 4:28–30.

Dan'uwannannabin da ya jagoranci Isra'ila ta dā a lokacin tarihin alkawari sa'ad da aka ba da allunan alkawari guda biyu shi ne jagora a cikin tawayen siffar kishi. Mijin annabiya wadda ta jagoranci Isra'ila ta zamani a lokacin tarihin alkawari sa'ad da aka ba da allunan alkawari guda biyu shi ne jagora a cikin tawayen shekara ta 1863, kuma shekara ta 1863 tana nuna ƙarni na farko na Adventism a matsayin wanda aka wakilta da siffar kishi da aka kafa a mashigar ƙofar bagaden.

Sa'an nan ya ce mini, Dan mutum, ka daga idanunka yanzu wajen arewa. Sai na daga idanuna wajen arewa, ga shi kuwa a wajen kofar bagaden can wajen arewa akwai wannan gunki na kishi a mashiga. Ezekiel 8:5.

“Bagaden” alama ce ta Almasihu.

“Muna cikin hadarin gauraya abin mai tsarki da abin gama-gari. Wutar tsarki daga wurin Allah ce za a yi amfani da ita a cikin kofarinmu. Bagade na gaskiya shi ne Almasihu; wuta ta gaskiya kuma ita ce Ruhu Mai Tsarki. Wannan ne wahayi namu. Sai dai kawai idan Ruhu Mai Tsarki ne yake jagoranta yana kuma yi wa mutum shirya, sa'an nan ne ya zama amintaccen mai ba da shawara. Idan muka juya daga Allah da kuma daga zaɓaɓɓunsa domin mu nemi tambaya a bagadai baƙi, za a amsa mana gwargwadon ayyukanmu.” Selected Messages, littafi na 3, 300.

“Kofa” ita ce ikilisiya.

“Ga rai mai tawali’u, mai bangaskiya, gidan Allah a duniya shi ne kofar sama. Waƙar yabo, addu’a, kalmomin da wakilan Almasihu suke furtawa, su ne hanyoyin da Allah ya naɗa domin shirya mutane domin ikkilisiyar da take sama, domin waccan bauta mafi ɗaukaka wadda babu abin da yake ƙazantarwa da zai iya shiga cikinta.” Testimonies, juzu’i na 5, 491.

A shekara ta 1863, Adventism na Laodikiya ya zama coci da aka yi wa rajista ta doka, kuma ya daina kasancewa motsi. A wannan lokaci ne suka “shiga” cikin tarihin coci. A shekara ta 1863, cocin Almasihu ta shiga wata haɗin gwiwa ta shari’a da gwamnatin Amurka. A wannan shekarar kuma suka gabatar da wani jadawali na jabu domin ya maye gurbin alluna biyu masu tsarki na Habakkuk. Da zarar an shirya tebur na biyu, bisa ga tarihin annabci, waɗanda Haruna ya wakilta suna shirya wani sura na jabu.

Umarni na biyu shi ne gargadi mafi takamaimai game da bautar gumaka da sujada ga siffofi. A cikinsa ne kuma Allah yake bayyana halinsa a matsayin Allah mai kishi. A nan ne kuma Ya kafa ka'idar cewa Yana tanadar hukunci a kan mugaye har zuwa tsara ta uku da ta huɗu. Dokoki Goma kwafi ne na halin Almasihu.

“Saboda ƙin karɓar Almasihu, tare da sakamakon da ya biyo baya, alhakin ya rataya a kansu. Zunubin al’umma da halakar al’umma sun kasance sakamakon shugabannin addini ne.”

“A zamaninmu ba haka irin waɗannan tasirrai suke aiki ba? A cikin manoman gonar inabin Ubangiji, ba da yawa ne suke bin sawun shugabannin Yahudawa ba? Ba malaman addini suke juya mutane daga bayyanannun bukatun kalmar Allah ba? A maimakon su koyar da su cikin biyayya ga dokar Allah, ba suna koya musu saba wa ita ba? Daga mimbari da yawa na ikilisiyoyi ana koyar da jama’a cewa dokar Allah ba ta ɗaure su ba. Ana ɗaukaka al’adun mutane, ƙa’idoji, da halaye. Ana renon girman kai da jin daɗin kai saboda baiwar Allah, alhali kuwa ana yin watsi da haƙƙoƙin Allah.

“Ta wurin ƙin bin dokar Allah, mutane ba su san abin da suke yi ba. Dokar Allah ita ce cikakken bayyanar halinsa. Tana kunshe da ƙa’idodin mulkinsa. Duk wanda ya ƙi karɓar waɗannan ƙa’idoji yana sa kansa a waje da hanyar da albarkatun Allah ke gudana.” Christ’s Object Lessons, 305.

Halin Kristi shi ne surarsa, kuma hakan ya kunshi cewa Shi Allah ne mai kishi. An bayyana kishin Allah cikin Almasihu sa'ad da ya tsarkake haikali sau biyu. A tsarkakewar haikali ta farko, almajiran da suka shaida wannan aiki suka tuna cewa Nassosi sun yi nuni ga kishin Allah.

Idin Ketarewar Yahudawa kuwa ya kusato, sai Yesu ya haura Urushalima. Ya kuwa sami a cikin haikalin waɗanda suke sayar da shanu da tumaki da kurciyoyi, da kuma masu canjin kuɗi zaune. Da ya yi bulala da kananan igiyoyi, sai ya fitar da su duka daga haikalin, da tumakin, da shanun; ya zubar da kuɗin masu canjin kuɗin, ya kuma kifar da tebura. Sai ya ce wa masu sayar da kurciyoyin, Ku ɗauke waɗannan abubuwa daga nan; kada ku mai da gidan Ubana gidan ciniki. Almajiransa kuwa suka tuna cewa an rubuta, Kishin gidanka ya cinye ni. Yohanna 2:13–17.

A cikin Nassosi, a duka Ibrananci da Helenanci, kalmar “mai kishin tsarki” ita ce kuma kalmar “mai kishi.” Kalma ɗaya ce. Sa'ad da Kristi ya tsarkake haikali, yana bayyana kishin Allah ne, wato wannan siffa ta halin Allah da aka bayyana a cikin umarni na biyu, kuma musamman ana bayyana ta ne a kan bautar gumaka. Sa'ad da Musa ya sauko daga dutsen da alluna biyu, ya kuma gane abin da Haruna ya yi da abin da mutanen suke yi, sai ya karya alluna biyun. Alluna biyun su ne ainihin hoton kishi, gama sun kasance wakilce-wakilce na zahiri da suka nuna Allah a matsayin Allah mai kishi. Sa'ad da Musa ya karya alluna biyun, yana bayyana ainihin wannan kishin da aka bayyana a cikin umarni na biyu ne.

Sai Musa ya juya, ya sauko daga kan dutsen, alluna biyu na shaida kuma suna hannunsa: allunan a rubuce suke a ɓangarorinsu biyu; a wannan ɓangaren da kuma a wancan ɓangaren aka rubuta su. Allunan kuwa aikin Allah ne, rubutun kuma rubutun Allah ne, sassaka a kan allunan. Da Yoshuwa ya ji amo na mutanen suna ihu, sai ya ce wa Musa, “Akwai amo na yaƙi a sansani.” Sai ya ce, “Ba muryar waɗanda suke ihu domin cin nasara ba ce, ba kuwa muryar waɗanda suke kuka domin an ci su ba ce: amma amo na masu rerawa nake ji.” Ya zama, da zarar ya kusanci sansanin, sai ya ga ɗan maraƙin da rawar; fushin Musa kuwa ya yi zafi ƙwarai, sai ya jefa allunan daga hannuwansa, ya farfashe su a ƙarƙashin dutsen. Fitowa 32:15–19.

Alluna biyu sun kasance shaidar halin Allah. Halin Allah shi ne surar da za a ƙera a cikin mutane ta wurin adalcin Almasihu. Alluna biyun su ne ainihin surar kishi, kuma Haruna ya ƙera kwaikwayon surar kishi a daidai lokacin da ake ba da ainihin surar kishi ga Isra'ila ta ɗā. Waɗanda aka sifanta da Almasihu a cikinsu suna da surarsa, da rigar adalcinsa, amma masu shagalin Haruna suna rawa tsirara, gama su Laodikeyawa ne. Laodikeyawa su ne “matalauta, da abin tausayi, da fakirai, da makafi, da tsirara.”

Sa'ad da Musa ya ga cewa mutanen suna tsirara; (gama Haruna ya tsirar da su domin kunyarsu a gaban maƙiyansu). Fitowa 32:25.

A cikin shekara ta 1856, shekaru bakwai kafin a samar da jadawalin karya, duka James da Ellen White sun bayyana cewa motsin ya riga ya sauya zuwa yanayin Laodikiya. A cikin 1863, Adventism yana da “tsirara” a ruhaniya kamar yadda Isra'ila ta ɗā ta kasance a zahiri “tsirara” sa'ad da suke rawa kewaye da siffar karya ta kishi. Karya da Haruna ya yi wani gunki ne da aka yi da zinariya, amma kuwa siffar ɗan maraƙi ce, wanda dabba ce. Siffa ce ta dabbar, kuma siffa ce

kuma ga dabbar. Dan maraƙin zinariya siffa ce ta dabbar, amma an kuma keƙe shi ga allolin da Haruna, cikin rashin adalci, ya bayyana cewa su ne suka kuɓutar da Isra'ila daga bautar Masar.

Sai ya karɓa daga hannunsu, ya sassaƙa shi da kayan sassaƙa, bayan ya yi shi ɗan maraƙi na narkakken ƙarfe; sai suka ce, Waɗannan su ne allolinka, ya Isra'ila, waɗanda suka fito da kai daga ƙasar Masar. Da Haruna ya ga haka, sai ya gina bagade a gabansa; Haruna kuwa ya yi shela, ya ce, Gobe idi ne ga Ubangiji. Da safe washegari suka tashi da wuri, suka miƙa hadayun ƙonawa, suka kawo hadayun salama; jama'a kuwa suka zauna domin su ci su sha, sa'an nan suka tashi su yi rawa. Fitowa 32:4–6.

Maraƙin zinariya ya kasance surar dabba, amma an keƙe shi ga allolin ƙarya, sabili da haka shi ma ya kasance sura (hadaya) ga dabbar. An yi surar da zinariya, wadda ita ce alamar Babila, kuma maraƙi ne, wanda shi ne mafi girman nau'in hadaya a hidimar haikali. An keƙe shi ga allolin Masar. Babila ta Asiri (gama dukan shaidun annabci suna nuna ƙarshen duniya) ta ƙunshi mace mai hawa bisa dabba. Dabba wadda macen take hawa ita ce Majalisar Dinkin Duniya (sarakuna goma), kuma alama ce ta maciji, rashin yarda da Allah, da Masar. Matar kanta kwaikwayon cocin Allah na gaskiya ce. Maraƙin zinariya da Haruna ya keƙe ga allolin Masar ya kasance misali na babbar karuwar da ke cikin Ru'ya ta Yohanna sura ta goma sha bakwai, wadda ita ce Babila (zinariya), tana hawa bisa dabba (Masar) da kuma cocin ƙarya (maraƙi).

A daidai wannan lokaci Haruna ya gina bagade, wanda, kamar yadda aka riga aka bayyana, yana wakiltar Almasihu, bagaden gaskiya. Sa'an nan ya kafa wani tsarin sujada na ƙarya, gama ya shelanta idi ga Ubangiji a gobe. Dan maraƙin zinariya na Haruna siffa ce “ta” kuma “ga” dabbar, kuma an kafa shi “a gaban” wani Almasihu na ƙarya, aka kuma ware wata rana domin bikin tsarin sujadarsa na ƙarya.

Amurka ita ce ikon da ya kafa siffa ga dabbar, sa'an nan kuma ya tilasta wa duniya ta bi misalinsa. Amurka tana da ikon tilasta wannan tsarin sujada a kan duniya, kuma tana yin haka ne a gaban dabbar, “a gabanta.”

Sai na ga wata dabba dabam tana fitowa daga ƙasa; tana kuma da ƙaho biyu kamar na ɗan rago, amma tana magana kamar maciji. Kuma tana aiwatar da dukan ikon dabbar farko a gabanta, tana sa duniya da mazaunanta su yi wa dabbar farko sujada, wadda aka warkar da mugun rauninta mai kashewa. Wahayin Yahaya 13:11, 12.

Mutumin zunubi, wato papacy, shi ne dabbar teku ta Ru'ya ta goma sha uku. Sa'ad da Amurka ta yi magana kamar maciji, a dokar Lahadi mai zuwa nan ba da daɗewa ba, sai ta fara tilasta wa duniya ta kafa wa dabbar sura “a gabanta.” Dabbar da take a gaban Amurka (dabbar ƙasa), ita ce papacy (dabbar teku). Papacy Almasihu na jabu ne, kuma Haruna ya kafa siffarsa ta zinariya a gaban wani Almasihu na jabu, gama Almasihu shi ne bagade na gaskiya. Sa'an nan Haruna ya kafa tsarin bautar ƙarya kamar yadda sanarwar ranar idi da za a yi a washegari ta wakilta. Amurka ma tana tilasta tsarin bautar ƙarya, kuma shi ma yana da alaƙa da ranar bautar ƙarya.

Sa'ad da Musa ya sauko daga dutsen, gardamar tana tsakanin sahihin kuma ƙarya hoton kishi—hoton Almasihu ko hoton Shaidan. Jabun ya ƙunshi jabun Almasihu (bagade), jabun ƙwarewa ta ruhaniya (Laodicean), da jabun ranar ibada (“gobe biki ne ga Ubangiji”). Tawayen ɗan

marakin zinariya yana wakiltar tawayen dokar Lahadi mai gabatowa nan ba da dadewa ba, amma kuma yana wakiltar tawayen Adventism na Laodicea a shekara ta 1863.

A cikin shekarar 1863, an gabatar da teburin jabu domin a rufe duwatsu masu daraja na mafarkin Miller kamar yadda aka wakilta a kan tebura biyu na Habakkuk. Waɗannan tebura biyu an riga an misalta su ta wurin tebura biyu da Musa ya karɓa a kan dutsen. A cikin shekarar 1863, an kulla dangantaka ta shari'a da gwamnatin Tarayyar Amurka, ta haka aka kawo karshen motsin Millerite, kuma aka yi rajistar motsin Laodicea bisa doka a matsayin ikilisiyar Seventh-day Adventist. Wannan dangantaka an wakilta ta wurin surar dabbar da Haruna ya yi, wadda a annabce aka bayyana a matsayin haɗuwar Ikilisiya da Jiha, ta haka tana misalta Millerites suna kafa dangantakar Ikilisiya da Jiha a 1863, kuma tana kuma misalta Tarayyar Amurka a dokar Lahadi mai zuwa nan ba da dadewa ba.

Mahaukatan masu rawa tsirara na Haruna, waɗanda suke wakiltar kwarewar karya ta Laodicea, sun zama daidai da yadda motsin Millerite ya zama a shekara ta 1856. Kwarewar ruhaniya da mahaukatan masu rawar Haruna suka wakilta an bambanta ta da kwarewar Musa, wanda yake bayyanar da kishin halin Allah game da bautar gumaka. “Rawa” a cikin annabci alama ce ta ruɗi, kuma mahaukatan masu rawar Haruna sun kuma wakilci ruɗin da Amurka take kawowa sa’ad da take tilasta wa duniya ta “yi rawa” bisa kiɗan Nebukadnezzar, yayin da karuwar Taya take rerar waƙoƙinta.

A cikin shekara ta 1863, motsin Millerite na Laodicea ya sauya zuwa cocin Seventh-day Adventist na Laodicea da aka yi wa rijista a shari'a. Kamar yadda aka bayyana a cikin talifofin da suka gabata, a shekara ta 1863 an sāke gina Yariko, domin Yariko alama ce ta yalwar Laodicea kuma tana aiki a matsayin kwaikwayon karya na birnin Urushalima. A shekara ta 1863, shigar da jadawalin annabci na karya ya wakilci maimaitawar tarihin Haruna, ɗan maraki na zinariya, da wawaye masu rawa. Sister White ta sha yin amfani da tarihin kubutar da Tekun Maliya don kwatanta tarihin farkon Adventism, kuma wannan amfani ya yi daidai kwarai da tarihin Musa da Haruna a cikin gardamar game da siffar kishi.

A cikin shekara ta 1863, ƙarni na farko na Adventism na Laodicea ya fara ne sa’ad da aka kafa gunki na kishi a ƙofa (coci), wanda yake gaban bagade (Almasihu). Sa’an nan wannan ƙarni na farko ya “shiga” cikin tarihin abubuwan ƙyama da suke ta ƙaruwa.

Sa’an nan ya ce mini, Dan mutum, ka ɗaga idanunka yanzu wajen arewa. Sai na ɗaga idanuna wajen arewa, ga shi kuwa a wajen arewa, a ƙofar bagaden, wannan siffar kishi tana bakin shiga. Ezekiyel 8:5.

Za mu ci gaba da waɗannan nazarce-nazarcen a talifi na gaba.

“Mene ne yanayinmu a wannan lokaci mai ban tsoro da tsanani? Kaitonmu, irin girman kai da yake mamaye ikkilisiya, irin munafunci, irin ruɗi, irin son ƙawa da ado, rashin muhimmanci da son nishadi, irin marmarin fifiko! Duk waɗannan zunubai sun duhunta hankali, har abubuwan madawwami ba a gane su ba. Ashe, ba za mu binciki Nassosi ba, domin mu san inda muke a cikin tarihin wannan duniya? Ashe, ba za mu zama masu fahimta game da aikin da ake cika mana a wannan lokaci ba, da matsayin da ya kamata mu, a matsayinmu na masu zunubi, mu

riƙa yayin da wannan aikin kafara yake ci gaba? Idan muna da wani kulawa game da ceton rayukanmu, dole ne mu yi canji tabbatacce. Dole ne mu nemi Ubangiji da tuba ta gaskiya; dole ne mu, cikin zurfin nadamar rai, mu furta zunubanmu, domin a shafe su.

“Ba za mu ƙara ci gaba da zama a kan ƙasar sihiri ba. Muna saurin kusanƙarshen lokacin jarraɓawar mu. Bari kowane rai ya tambaya, Yaya matsayina yake a gaban Allah? Ba mu san da wuri ba yadda za a ɗauki sunayenmu a cikin leɓunan Almasihu, kuma a yanke shari’ar al’amuranmu har abada. Mene ne, oh, mene ne waɗannan hukuncin za su kasance? Za a lissafɗa mu tare da masu adalci ne, ko kuwa za a ƙirga mu cikin mugaye?”

“Bari ikkilisiya ta tashi, ta kuma tuba daga janyewarta baya a gaban Allah. Bari masu tsaro su farka, su kuma busa ƙaho da sauti tabbatacce. Gargaɗi ne ƙayyadadde wanda ya wajaba mu yi shelar sa. Allah yana umartar bayinsa, ‘Ka yi kira da ƙarfi, kada ka yi sassauci, ka ɗaga muryarka kamar ƙaho, ka kuma nuna wa mutanena laifinsu, da gidan Yakubu zunubansu’ (Ishaya 58:1). Dole ne a sami hankalin mutane; sai an yi haka, in ba haka ba, dukan ƙoƙari banza ne; ko da wani mala’ika daga sama ya sauko ya yi musu magana, kalmominsa ba za su yi wani amfani fiye da kamar yana magana ne cikin kunnen mutuwa mai sanyi ba.”

“Dole ne ikilisiya ta farka zuwa ga aiki. Ruhun Allah ba zai taɓa zuwa ba sai ta shirya hanya. Ya kamata a yi binciken zuciya da gaske. Ya kamata a yi addu’a a haɗe, da nacewa, kuma ta wurin bangaskiya a riƙa riƙe alkawuran Allah. Ya kamata a yi, ba tufatar jiki da tsumman makoki ba, kamar yadda ake yi a zamanin ɗā, amma zurfin ƙaskantar da rai. Ba mu da ko kaɗan dalili na farko na taya kanmu murna da ɗaukaka kanmu. Ya kamata mu ƙaskantar da kanmu a ƙarƙashin hannun Allah mai ƙarfi. Zai bayyana domin ya ta’azantar kuma ya albarkaci masu nemanSa na gaskiya.” Selected Messages, littafi na 1, 125, 126.